

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет математики та інформатики

Кафедра прикладної математики та інформаційних технологій

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Сучасні інформаційні технології

вибіркова

Освітньо-професійна програма	Англійська мова і література та друга іноземна мова
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	01 Освіта / педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Факультет	факультет іноземних мов
Мова навчання	українська

Розробник: *Маценко Василь Григорович*, доцент, канд. фіз.-мат. наук

Профайл викладача <http://pm.fmi.org.ua/employees/23591>

Контактний тел. +38(097)6511980

E-mail: v.matsenko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=95>

Консультації Очні консультації за розкладом

Онлайн - за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Сучасні інформаційні технології» присвячена вивченню сучасних інформаційних технологій в галузі мовознавства.

Нині значення комп'ютерної лінгвістики, яка поєднує мовознавство й комп'ютерні технології постійно зростає. Впровадження комп'ютерних технологій в усі сфери мовної діяльності привело до того, що необхідним атрибутом професійної діяльності філолога є володіння комп'ютерними технологіями

Сучасному філологу необхідно уміти добре орієнтуватися в інформаційному просторі і використовувати новітні інформаційні технології для розв'язування практичних професійних задач. Використання інформаційних технологій в процесі формування професійної компетентності відкриває нові можливості для лінгвістичної освіти. Сьогодні в розпорядженні філологів знаходиться велика кількість Інтернет

ресурсів, апаратних і програмних засобів. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій використовуються для формування професійної компетенції філолога.

2. Мета навчальної дисципліни: “Сучасні інформаційні технології”: навчити використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення лінгвістичних задач і проблем професійної діяльності, навчити працювати з текстовим редактором, електронною таблицями, інформаційно-пошуковими системами, електронними словниками, корпусами текстів, системами автоматичного і автоматизованого перекладу, електронними лінгвістичними ресурсами, використовувати сучасні методи вивчення мов, здійснювати візуалізацію інформації.

3. Завдання:

A3.1 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

A3.2 Здатність ефективно використовувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси

A3.3 Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

4. Пререквізити. Сучасні інформаційні технології у професійній діяльності вчителя

5. Результати навчання:

знати:

ПРН 13. Бути обізнаним(ою) з вимогами законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права та дотримуватися їх під час створення та використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів; дотримуватися мережевого етикету у професійній діяльності, обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері суспільства.

вміти:

ПРН 11. Володіти функціональною грамотністю у використанні цифрових пристроїв, онлайн-сервісів мережі Інтернет; уміти критично оцінювати достовірність, надійність джерел, обирати електронні (цифрові) освітні ресурси, оцінюючи їх ефективність для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб учнів; уникати небезпек в інформаційному просторі, забезпечуючи захист і збереження персональних даних; та використовувати цифрові середовища, відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси, професійні онлайн спільноти для безперервного професійного розвитку впродовж життя, обміну педагогічним досвідом тощо.

ПРН 12. Уміти використовувати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління навчальною діяльністю учнів (у тому числі під час дистанційного навчання), моніторингу активності, ефективності, прогресу та результатів навчання; реалізовувати стратегії оцінювання за допомогою цифрових сервісів (е- журнали, електронні форми оцінювання, у тому числі рівнів сформованості компетентностей, е- портфоліо тощо), організації самоконтролю та групової взаємодії учні, зворотного зв'язку

6. Опис навчальної дисципліни
6.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	3	90	-	30	60	-	залік
Заочна	2	4	3	90	-	8	82	-	залік

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	150	30	-	15		105	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. (Офісні програми)											
Тема 1. Створення, редагування та форматування документів Microsoft Word. Структура вікна програми (робоча область, стрічка, панель швидкого доступу). Налаштування інтерфейсу (налаштувати фон та	6		2			4			1			6

<p>кольорову тему, змінити структуру стрічки). Пункти меню Файл. Операції над файлами. Створення документу. Введення та редагування документів. Перевірка правопису. Виділення та дії над фрагментами тексту (копіювання, переміщення). Форматування тексту (шрифтів та абзаців). Використання табуляторів. Пошук та заміна фрагментів тексту.</p>											
<p>Тема 2. Інтеграція різних об'єктів у документи Microsoft Word Створення списків (марковані, нумеровані, багаторівневі). Вставка графічних елементів (зображення, фігур, знімки екрану), об'єктів Word t. 2. Вставка лонтитулів, мерів сторінок,</p>	6		2		4			1			6

<p>мволів. Текстове поле, вставка файлів. Вставка гіперпосиланнь. 5. Примітки та виноски Оформлення реферату та їх змісту.</p>												
<p>Тема 3. Робота з таблицями. Створення таблиці Добавлення та видалення рядків та стовпців. Зміна ширини стовпців та висоти рядків. Рисування таблиці. Зміна меж та заливка таблиці. Введення даних у таблицю. Сортування даних у таблиці. Вставка діаграм в документ.</p>	6		2			4						6
<p>Тема 4. Створення, редагування та форматування таблиць 1. Інтерфейс програми MS Excel 2. Робоча книга. Створення та її структура 3. Типи даних. Дії над даними 4. Форматування даних та таблиць.</p>	6		2			4			1			6
<p>Тема 5. Обчислення в Excel. Текстові</p>	6		2			4			1			6

функції 1. Простіші розрахунки в таблицях. 2. Вбудовані функції. 3. Формули та адресація у формулах. 4. Текстові функції. 5. Макроси											
Тема 6. Пошук, сортування та фільтрація даних. Оформлення діаграм. 1. Пошук і заміна даних. 2. Сортування даних. 3. Фільтрування даних. 4. Створення діаграми. 5. Редагування діаграми. 6. Побудова графіків функцій. 7. Закріплення областей. 8. Імпорт даних.	6		2			4					6
Тема 7. Створення презентацій. Інтерактивні презентації. 1. Призначення програми PowerPoint. 2. Структура вікна програми. 3. Створення нового слайду. 4. Введення та редагування тексту. 5. Анімація на	6		2			4					5

слайдах. 6. Графічне оформлення презентацій. 7. Демонстрація слайдів. 8. Інтерактивні презентації.												
Разом за ЗМ1	42		14			28	45		4			41

Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. (Професійне програмне забезпечення)													
Тема 8. Інформаційний та змістовий пошук. Основні поняття. Служби Internet . Пошукові сервери. Робота в Google для пошуку та збору інформації. Інформаційно пошукові системи. Лінгвістичний пошук. Питально-відповідні системи. Робота з FTP сервером. Електронна пошта.	6		2			4	6			1				5

<p>Тема 9. Електронні словники. Найважливіші типи словників. Електронні словники. Двомовні словники. Сім'я електронних словників АВВУУ Lingvo. Електронні словники англійської та інших мов. Електронні словники української мови. Енциклопедичні словники. Термінологічні словники та бази даних.</p>	6		2			4	5		1			5
<p>Тема 10. Системи автоматичного перекладу. Поняття машинного перекладу та види систем машинного перекладу. Можливості систем машинного перекладу Pragma та Prompt. Онлайн системи машинного перекладу. Підвищення якості перекладу. Сайти для спілкування перекладачів.</p>	6		2			4	6		1			5

<p>Тема 11. Системи автоматизованого перекладу. Суть систем автоматизованого перекладу. Приклади систем автоматизованого перекладу. Система SDL Trados. Переклад в онлайн системі Wordfast Anywhere. Загальні відомості. Створення облікового запису. Інтерфейс WFA. Створення та підключення ТМ. Сегментація. Переклад документу. Використання інструменту Wordfast Aligner.</p>	6		2			4	5					5
<p>Тема 12. Лінгвістичні корпуси. Поняття лінгвістичного корпусу. Огляд деяких існуючих лінгвістичних корпусів. Паралельні корпуси перекладів.</p>	6		2			4	6		1			5

<p>Тема 13. Онлайн вивчення іноземних мов. Предмет комп'ютерної лінгводидактики. Автоматизована навчальна система для української мови. Приклади лінгвістичних тренажерів для вивчення іноземних мов. Онлайн ресурси для вивчення іноземних мов. Складання міжнародних іспитів. Системи дистанційної освіти. Підкасти.</p>	6		2			4	5					5
<p>Тема 14. Автоматичний аналіз і синтез тексту та мови. Автоматичний аналіз тексту. Графематичний аналіз. Морфологічний аналіз. Синтаксичний аналіз. Семантичний аналіз. Розпізнавання та синтез мови. Автоматичне реферування тексту.</p>	6		2			4	6		1			5
<p>Тема 15. Візуалізація інформації. Створення інфографіки. Програма PiktoChart. Візуалізація слів. Програма візуалізації хмари слів. Ментальні карти. Програми</p>	6		2			4	5					5

побудови інтелектуальних карт.												
Разом за ЗМ 2	48		16			32	45		4			41
Усього годин	90		30			60	90		8			82

6.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Форми контролю
1.	Створення, редагування та форматування документів Microsoft Word Інтеграція різних об'єктів у документи Microsoft Word. Робота з таблицями Microsoft Word	Практичне завдання
2.	Створення, редагування та форматування таблиць в Excel Обчислення в Excel. Текстові функції. Пошук, сортування та фільтрація даних. Оформлення діаграм	Практичне завдання
3.	Створення презентацій. Інтерактивні презентації	Практичне завдання
4.	Інформаційний та змістоаний пошук	Практичне завдання
5.	Електронні словники	Практичне завдання
6.	Системи автоматичного перекладу	Практичне завдання
7.	Системи автоматизованого перекладу.	Практичне завдання
8.	Лінгвістичні корпуси.	Практичне завдання
9.	Онлайн вивчення іноземних мов	Практичне завдання
10.	Автоматичний аналіз і синтез тексту та мови	Практичне завдання
	Візуалізація інформації	Практичне завдання

7. Система контролю та оцінювання. Види та форми контролю.

Формами поточного контролю є практичні роботи та усна відповідь студента при здачі завдання.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- аналітичні звіти з практичних завдань;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовний модуль 1								Змістовний модуль 2								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни враховує результати поточного та підсумкового контролю.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Маценко В.Г. Інформаційні технології в прикладній лінгвістиці. Практичний курс: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2017. 272 с. 2.

2. Щипицина Л.Ю. Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособие для вузов. М.: Наука, 2013. 128 с.
3. Прикладная и компьютерная лингвистика / Под ред. И.С. Николаева. М.: ЛЕНАНД, 2016. 320 с.

8.2. Допоміжна

1. Алферова Д.А. Обучение переводу научно-технических текстов с использованием информационных технологий. М.: РУДН, 2011. 115 с.
2. Бабалова М.А. Компьютерная лексикография и машинный перевод. Омск: Изд-во ОмГПУ, 2017. 98 с.
3. Байрамутова У.С. Электронный инструментарий переводчика: учеб. пособие. Оренбург: ОГУ, 2013. 120 с.
4. Баранов А.Н. Введение в прикладную лингвистику: учеб. пособие. М.: URSS, 2017. 367 с.
5. Бовтенко М.А. Компьютерная лингводидактика: учеб. пособие. М.: Флинта: Наука, 2005. 215 с.
6. Волошин В. Г. Комп'ютерна лінгвістика: навч. посібник. Суми: ВТД "Університетська книга", 2004. 382 с.
7. Гвишиани Н.Б. Практикум по корпусной лингвистике: учеб. пособие. М.: Высшая школа, 2008. 191 с.
8. Голунова В.Д. Создание комплексных текстовых документов в текстовом процессоре MS Word: метод. указания. – Новосибирск: Изд-во СГУПС, 2015. 22 с.
9. Дарчук Н.П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту). К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 351 с. 10. Дербя С.М. Словник з української термінології прикладної (комп'ютерної) термінології. К.: [Б. в.], 2007. 351 с.
10. Дмитренко Т.А. Новые информационные технологии в обучении иностранным языкам: учеб. пособие. М.: МГТА, 2016. 99 с.
11. Дрінь М.М., Романенко Н.В. Основы информатики. Microsoft Office 2013 (Word, Power Point): навч. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2014. 76 с.
12. Жуковська В.В. Вступ до корпусної лінгвістики: навч. посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 142 с.
13. Захаров В.П. Вопросы-ответные системы. Некоторые проблемы автоматической обработки текста. Петрозаводск: ИКИР ДВО РАН, 2015. 39 с.
14. Захаров В.П., Масевич А.Ц. Информационные технологии в лингвистических исследованиях: учеб. пособие. Санкт-Петербург: СПбГУ, 2014. 117 с. 16. Захаров В.П., Богданова С.Ю. Корпусная лингвистика: учебник. Спб.: СПбГУ, 2013. 144 с.
15. Захаров В.П. Информационные системы: учеб. пособие. Санкт-Петербург: СПбГУ, 2002 <http://vp-zakharov.narod.ru/VZ-AutoDocSearch.zip>.
16. Зубов А.В., Зубова И.И. Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособие для вузов. М.: Академия, 2012. 205 с.
17. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: Підручник. Донецьк: Юго-Восток, 2006. 188 с. <http://www.inmo.org.ua/assets/files/Karpilovska>
18. Куниловская М.А. Использование Интернета в переводе: учеб. пособие. М.: Р. Валент, 2016. 56 с.
19. Лукашевич Н.В. Тезаурусы в задачах информационного поиска: учеб. пособие. М.: Изд-во МГУ, 2011. 508 с.
20. Львова О.В. Перевод с использованием информационных и коммуникационных технологий: учеб.-метод. пособие. М.: МГПУ, 2013. 58 с.
21. Маннинг К.Д., Рагхаван П., Шютце Х. Введение в информационный поиск. М.: Вильямс, 2011. 520 с.
22. Марчук Ю.Н. Модели перевода: учеб. пособие. М.: Академия, 2010. 174 с. 25. Новожилова А.А. САТ-системы в переводе: учеб. пособие. Волгоград: Изд-во ВолГУ,

2016. 56 с.

23. Партико З.В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика. Л.: Афіша, 2008. 224 с. 27. Попов С.А., Жукова Е.Ф. Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособие. – Великий Новгород: Новгородский гос. ун-т, 2014. 235 с.
24. Потапова Р.К. Новые информационные технологии и лингвистика: учеб. пособие для вузов. М.: Либроком, 2012. 364 с.
25. Семенова А.Л. Современные информационные технологии и перевод. М.: Академия, 2008.
26. Шевчук В.Н. Электронные ресурсы переводчика: справочные материалы. М.: Либрайт, 2010. 131 с.
27. Шевчук В.Н. Информационные технологии в переводе. Электронные ресурсы переводчика – 2. М.: Зебра Е, 2013. 384 с.
28. Хан У., Мани И. Системы автоматического реферирования // Открытые системы. 2000. №12. <http://www.osp-ru/os/2000/12/178370>
29. Baker P., McEnery T., Hardie A. A glossary of corpus linguistic. Edinburg: Edinburg University Press, 2006.
30. McEneryN., Hardie A. Corpus Linguistics: method, theory and practice. Cambridge University Press, 2012.

9. Інформаційні ресурси

<http://www.dialog-21.ru/digest> – матеріали міжнародної конференції з комп'ютерної лінгвістики.

<https://www.coursera.org/learn/machine-learning> – Machine-learning. Online-course.

<http://www.mt-archive.info> – бібліотека з машинного перекладу.

<http://www.compling-info.narod.ru> – література з комп'ютерної лінгвістики.

<http://www.lingvoda.ru> – асоціація лексикографів Lingvo.

<http://www.philol.msu.ru/~lex/links.htm> – посилання на лінгвістичні сайти.

http://zhurnal.lib.ru/wagapov_a_s/tissen.shtml – публікація професійного перекладача Ю.В. Тіссена “Інтернет в роботі перекладача”.

<http://uztranslation.net.ru> – бібліотека літератури з перекладу.

<http://www.gumer.info> – бібліотека Гумер.

<http://www.lectorium.tv> – відкрита бібліотека відео лекцій.

<http://www.aclweb.org> – асоціація комп'ютерної лінгвістики.

<http://www.lt-world.org> – Language Technology World.

<http://ulif.org.ua> – український лінгвістичний портал.

<http://www.inmo.org.ua> – сайт інституту мовознавства ім. О.О. Потебні Національної академії наук України.

10. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри германського, загального та порівняльного мовознавства про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №10 від 29.10.2020), під час проходження цього курсу визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- тем/теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- тем/теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань,

отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему/теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті. Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні/зимові школи тощо.